

בית המשפט המחוזי חיפה

15 נובמבר 2020

ע"ו 7971-11-20 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה

השופט ש' ברלינר

בפני:

פלוני

המערער:

נגד

היועץ המשפטי לממשלה

המשיב:

פסק דין זה ניתן לפרסום
בשם המערער: עו"ד גב' רוזנברג, ס"צ
בשם המשיב: עו"ד גב' בנימין, פמ"ח

פסק דין

1. המערער יליד 1980, מאושפז בבית החולים "שער מנשה" מכוחו של צו אשפוז שהוציא כלפיו בית משפט השלום באשקלון (ת"פ 19-04-5336) ביום 14.4.19, לפי ס' 15(א) לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א-1991 (להלן – החוק), והוא מערער על החלטת הוועדה הפסיכיאטרית מיום 30.9.20 לפיה לא אושר לו לצאת מבית החולים לחופשות, כלל.
2. המערער סובל ממחלת נפש – סכיזופרניה, מוכר למערכת הפסיכיאטרית מאז שנת 2004, נזקק ל-13 אשפוזים קודמים, אין לו עבר פלילי קודם, ובתיק הפלילי הנ"ל יוחסה לו עבירה של תקיפת זקן הגורמת חבלה של ממש, בגין אירוע מיום 31.3.19, כאשר השתולל, קילל את הוריו, שבר חפצים בדירה, החזיק בידיה של אימו (ילידת 1938), דחף אותה פעמיים כאשר ראשה הוטח בקיר, אחר כך דחף את אביו (יליד 1936) והפילו לרצפה וכן היכה אותו באגרופים בכל חלקי גופו, וכך גרם להם חבלות של ממש.
3. לאחר שהוברר כי המערער חולה, ההליך הפלילי נגדו הופסק, וביום 14.4.19 הוציא בית המשפט כלפיו צו אשפוז, לתקופה מרבית של 5 שנים. תחילה אושפז המערער בבית החולים בבאר שבע, שם סברו הרופאים כי נשקפת ממנו "רמת מסוכנות גבוהה במיוחד" לאחר שביום 28.4.19 הוא תקף באגרופים 3 מטופלים, והיה אלים כלפי אנשי צוות. עקב כך הועבר המערער לאשפוז בבית החולים שער מנשה, בו פועלת מחלקה לביטחון מרבי.
4. כקבוע בס' 28 של החוק, הוועדה הפסיכיאטרית בודקת את עניינו של החולה לפחות אחת לחצי שנה, והיא מוסמכת, בין היתר, להתיר לו לצאת לחופשות וכן לקבוע את תנאיהן. לצורך דיונה, מוגשת לה הפניה מאת הרופאים המטפלים במערער במחלקה בה הוא מאושפז, ובה

בית המשפט המחוזי חיפה

15 נובמבר 2020

ע"ו 7971-11-20 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה

מפורטים הפרטים הצריכים לעניין, כך שבפני הוועדה, על סמך תמונת מצבו הכוללת של החולה, ממצאי בדיקתו, ומומחיות חבריה, היא תוכל ליתן הערכה מושכלת (שאינן לראותה כספקולציה גרידא) לגבי מצבו ומסוכנותו של החולה, ובהתחשב בכך, במכלול הנתונים, ובשיקולים המפורטים בס' 28(ב) של החוק, תחליט אם לאשר לחולה לצאת לחופשה, ובאלו תנאים (משך זמן, הגבלה באזור תחום, ליווי, וכד').

5. בדיון מיום 30.9.20 בדקה הוועדה את המערער אשר היה "בהכרה מלאה, נראה מתוח מאוד, מבטו קודר, אפקט דיספורי, ... גוון דכאוני. לדבריו רק לפני שבועיים הייתה לו החמרה במצב שבאה לידי ביטוי בכך שהיה לו דחף בלתי נשלט לדפוק את הראש בקיר. ... לדבריו זה לא בשליטתו. שולל שמיעת קולות, יש לו תובנה חלקית למצבו הנפשי שהוא זקוק לטיפול תרופתי."

6. הוועדה העריכה כי נשקפת מן המערער מסוכנות ברמה גבוהה לעצמו ולאחרים; לא אישרה לו לצאת לחופשות כלל, והסבירה כי "המטופל עדיין שרוי במצב פסיכוטי פעיל עם דחפים לדפוק את הראש בקיר, ... מהווה סיכון לעצמו בעיקר. מצבו עדיין מחייב אי שינוי בסטטוס הקיים", לפיו הוא אינו יוצא לחופשות מאז תחילת אשפוזו מכוח הצו מיום 14.4.19.

7. המערער מלין על החלטת הוועדה. הוא מבקש לצאת לחופשות, ובמיוחד לצאת מבית החולים לצורך טיפולי שיניים בקופת חולים הכללית (סמיילי), ואל לשכת מרשם האוכלוסין כדי לקבל תעודת זהות, כך שיוכל להצביע בבחירות. המערער הציג מכתב מאחיו, בו האח כותב: "אני מאשר שאקח אותו [את המערער] בתיאום מבי"ח לגורמים חיצוניים כולל קופ"ח כללית סמיילי, מינהל האוכלוסין, או רשויות אחרות".

8. על סמך המפורט בהפניית המחלקה, בה נרשם בין היתר כי המערער "נוהג באופן חזרתי לפגוע בעצמו בכך שחובט בחוזקה שוב ושוב עם ראשו בקיר עד זוב דם ... למרות טיפולים נמשך אותו דפוס התנהגות ... מדווח על דחף לתקוף את הסובבים ללא אבחנה. ... במחלקה פעמים חוזרות ... היו התנהגויות גרסיביות עם הטחת ראש בקיר ... ללא שינוי מהותי במצבו ... עדיין לחוץ, חרד, מתוח ומפוחד, מדווח על מחשבות קשות, כולל מחשבות שווא ורדיפה ... מסוכנות עצמית: גבוהה. מסוכנות לאחרים: גבוהה. ... פגיעה עצמית, פגיעה בסובבים ... ההפרעה הפסיכוטית עדיין פעילה ... חסרת שיפוט ... חסר יכולת ריסון ודחיית סיפוקים ודחפים אלימים. פגיעה קשה בבוחן המציאות ובשיפוט. ... מצבו הקליני וההתנהגותי מחייבים המלצה להמשך אשפוז ללא אישור לחופשות", ולאור ממצאי בדיקתה, הערכת הוועדה כי המסוכנות שבמערער היא ברמה גבוהה, נראית בעיני סבירה והגיונית, ומכך נובע כי, ככלל, אין לאפשר למערער לצאת לחופשות, שכן בכך יונח לפתחו של הציבור, וכן לגבי המערער עצמו, סיכון שאין זה ראוי להעמידו לפתחם.

בית המשפט המחוזי חיפה

15 נובמבר 2020

ע"ו 7971-11-20 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה

9. יחד עם זה, יש להבדיל בין חופשות בהן חופשי החולה לעשות במידה רבה כרצונו, תוך שהוא חווה תחושת חופש, (והרי זה אותו חופש, אותה חירות פנימית בנפשו של החולה, אותה מבקש הטיפול הנפשי בו, לשקם) אף אם מוגבלת, בזמן, באזור או בליווי, לבין יציאה ממתחם בית החולים למטרה ספציפית או מסיבה מיוחדת מוגדרת, רפואית, הומניטרית, משפחתית, וכד'. היינו, שכאשר בנוסף לשיקולים הרגילים התומכים ביציאה לחופשה (מניעת פגיעה בחירותו ובכבודו של החולה מעבר למידת ההכרח; תרומה לשיקומו; שיפור וקידום מסוגלותו לחיות בחברה כאדם חופשי, עד כמה שאפשר), יש לשקול נתון ספציפי או שיקול מיוחד, עשוי השיקול הזה להביא לכך שהכף תיטה לטובת אישור היציאה ממתחם בית החולים.

10. כך למשל, שעה שהחולה זקוק לטיפול רפואי מחוץ למתחם בית החולים, או שעה שהוא מבקש לממש זכות אזרחית בעלת משקל, כגון השתתפות בבחירות או אף לקבל תעודת זהות שבלעדיה יימנע ממנו לממש את הזכות האמורה, זכות חוקתית.

11. באשר לטיפול השנייהם להם נזקק המערער, נראה כי טיפול זה מוענק לו בבית החולים, ולא השתכנעתי כי טיפול זה, אינו מתאים או אינו עומד בנדרש, כטענת המערער.

12. באשר ליציאת המערער אל לשכת מרשם האוכלוסין כדי לקבל תעודת זהות – ראוי כי עניין זה יישקל על ידי הוועדה, במיוחד שעה שהבחירות בפעם הרביעית, ולאחריהן אפשר שתהיינה גם שישית ושביעית, עומדות בפתח. בנידון זה אחיו של המערער הודיע בפקס כרשום בפרוטוקול כי הוא מוכן ללוותו החל מהיציאה מבית החולים וכן להחזירו אל בית החולים, ועל כן יש לאפשר לאחיו לבוא בפני הוועדה, לשכנעה כי הוא ראוי להיות מלווה עליו ניתן לסמוך, ואז תוכל הוועדה, על פי מצבו המעודכן של המערער, להחליט אם ראוי לאפשר לו לצאת אל מחוץ לבית החולים למטרה האמורה, או אולי, אפילו, לחופשה בליווי אחיו, אם אך תיווכח כי המסוכנות שבמערער אינה עולה לרמה המונעת זאת.

13. לאור כל האמור, אני מורה כי עניינו של הוועדה יובא שוב לדיון בפני הוועדה, תוך 3 שבועות מהיום. לדיון זה יוזמן אחיו של המערער, כך שהוועדה תוכל לשמוע את דבריו וטענותיו, להתרשם מהתאמתו להיות מלווה ראוי למערער בעת חופשה, והיא תחליט שוב לאחר מכן, בנושא החופשות ובכל נושא אחר לגבי המערער, שבתחום סמכותה, כנדרש.

ניתן היום, כ"ח חשוון תשפ"א, 15 נובמבר 2020, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי חיפה

15 נובמבר 2020

ע"ו 7971-11-20 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה

ל. פיל-ש

שמואל ברלינר, שופט עמית